

УДК 378

Якушевський В. В.

група 4251, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова (Миколаїв), vlad.yakushevsky@gmail.com

Кравчук О. Ю.

викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Національний
університет кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв),
kraffchuk@email.ua

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У даній статті порушені ключові проблеми в сучасній освіті в Україні. Для порівняння були використані принципи освітньої системи в розвинених країнах. На базі вивчених принципів освітньої системи запропоновані рішення проблем в сучасній освіті в Україні.

Ключові слова: сучасна освіта, принципи освітньої системи, система освіти.

This article touches upon the key problems in modern education in Ukraine. For comparison, the principles of the educational system in developed countries were used. On the basis of the studied principles of the educational system, solutions to problems in modern education in Ukraine are proposed.

Key words: modern education, principles of the educational system, education system.

Постановка проблеми. Ситуація в системі освіти України характеризується наступними проблемними чинниками:

- якість освіти не відповідає очікуванням роботодавців;
- кількість і структурний склад випускників не відповідають потребам економіки країни;
- виділяються державою кошти витрачаються неефективно;
- неефективна система управління і контролю якості освіти;
- кадрове забезпечення системи освіти і необхідність в кадровій «перезавантаженні» [1, с. 19-20; 2, с. 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку системи освіти Україна, а також питань аналізу та взаємодії України і країн ЄС в області освіти присвячені роботи ряду авторів, таких як: Р. Бест, І. М. Курдюмова, Ю. В. Кушнерева, М. Фуллан. Виходячи із актуальності проблеми, метою статті є вивчення побудови ефективної системи освіти.

Основні **завдання** публікації полягають у тому, щоб розглянути досвід провідних країн з організації та функціонування освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Сучасна система освіти, включаючи професійне, як ніколи, переживає депресію, кризу, вихід з якої не забезпечує не сучасна педагогічна теорія, методика, ні освітня практика. У всі часи з моменту створення університетів викладали там – вчені уми. Та й сьогодні ЗВО хизуються кількістю викладачів з вченими званнями. Але проблема в тому, вчені ступені заслуховуються в робочих кабінетах, максимум – в лабораторіях. Якщо для одних наук це цілком прийнятно, то для інших, більш прикладних, зовсім ні [5, с. 58].

У закладах вищої освіти студенти отримують тільки теоретичну базу, та не мають належної практичної підготовки. У той час коли університети розвинених країн дають своїм студентам і теоретичні і практичні знання.

Крім того європейці велику увагу приділяють комфорту учнів. Чиновники щороку вкладають тисячі євро для того, щоб удосконалити обладнання, модернізувати класи, оснастити їх настільки, щоб кожен зміг безперешкодно отримувати знання і з задоволенням проводити час в навчальному закладі. За словами французьких викладачів, це безпосередньо впливає на успішність учнів [4, с. 35].

Першим правилом чиновників в Фінляндії є рівномірне фінансування всіх навчальних закладів, незалежно від населеного пункту. Таким чином, в селах і мегаполісах отримують якісну освіту і не мають в подальшому будь-яких нарікань. Також всі підручники і канцелярські предмети є безкоштовними [8, с. 43; 3, с. 54-55].

В Україні фінансування навчальних закладів часто не вистачає навіть на закупівлю нових підручників, не кажучи вже про ремонти і нові меблі. [6, с. 104].

На сьогоднішній день формування національної стратегії розвитку освіти знаходиться в початковому стані. Виникла ситуація розриву між потребами суспільства, ринку праці і тими знаннями, навичками, вміннями, які набуває молодий людина в ЗВО. Досить часто освітні послуги, що надаються вищою школою, не відповідають орієнтації на майбутню професійну діяльність. Найчастіше молодий спеціаліст, закінчивши освіту в ЗВО не має практичних знань і навичок в обраній ним діяльності, яка виникає внаслідок невідповідності структури і обсягу підготовки кадрів, недостатності методологічного обґрунтування системи освітнього процесу, відсутність обліку специфіки професії, яку набувають [5, с. 68-72].

Однією з відмінних рис системи освіти США і Канади є їх прикладний характер: у викладанні широко використовуються ситуаційні завдання, при вирішенні будь-яких або прикладів і завдань враховується, в яких конкретних випадках або областях діяльності ці знання можна використовувати. Наприклад, при вивченні математики пропонуються різні прикладні задачі, такі як: визначення суми доходу, який можна отримати, вклавши гроші в банк під відсотки (формула складних відсотків); розрахунок капітальних витрат при будівництві або необхідної кількості матеріалів для ремонту (формули геометрії) і багато інших.

Поряд з очним навчанням (full-time), все більшої популярності набувають форми навчання по «гнучким графіком» (part-time), коли студенти працюють і навчаються одночасно. Така ситуація стає можливою, завдяки тому, що в багатьох університетах пропонується перелік обов'язкових предметів для отримання диплома і предмети по вибору (необов'язкові, проте, дуже рекомендовані для вивчення). Причому, студент може вибрати предмети для вивчення на семестр або рік і скласти власний розклад, зручний йому самому. Необхідну кількість кредитів із обов'язкових предметів студент може отримати за короткий час навчання, а може набирати кредити протягом більш тривалого періоду часу [1, с. 21-23].

Особливістю системи освіти у Франції є переважання державних навчальних закладів і безкоштовність навчання для всіх, включаючи іноземців. Позитивною відмінною рисою французької освіти є однакове якість навчання, як в столиці, так і в регіонах. На всій території Франції діє налагоджена і ретельно контрольована система освіти, розроблені чудові методики підготовки студентів і оцінки якості освітнього рівня [9, с. 2].

Система освіти в Німеччині складається з початкової, середньої та вищої освіти. На всіх рівнях цієї структури представлені як державні, так і приватні освітні установи. У Німеччині не існує жорсткої системи навчання в обов'язковому порядку. Навпаки, кожен студент німецького ЗВО має певну свободу вибору і дій, але це вимагає відповідальності і самодисципліни. Студенти можуть в більш-менш довільному порядку записуватися на лекції та семінари, вибирати час для стажувань і практики, знаходити час для роботи [3, с. 111-113].

Висновки. Для України, кращий спосіб підвищити свою конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Розглядаючи загальні відмінності в системах освіти України та окремих розвинених країнах, слід зазначити:

- ступінь «свободи» у визначенні навчальних планів ЗВО України істотно нижче, оскільки вони не мають права повністю самостійно визначати програми навчання студентів, жорсткому контролю піддається система підготовки наукових кадрів, регламентовані терміни отримання освіти та ін.;

- відмінності в критеріях оцінки кадрового потенціалу професорсько-викладацького складу не дозволяють адекватно порівняти їх якість і адаптувати ефективну систему мотивації викладачів, притаманну ЗВО провідних західних країн.

Подальше якісний розвиток системи освіти України, лежить в адаптації досвіду державної підтримки інноваційної системи освіти і розвитку науково-освітньої взаємодії. Одним з напрямків такого розвитку є створення передумов для вмотивованої діяльності студентів.

Справжні зміни в освіті неможливі без змін у країні. Коли українське керівництво нарешті зрозуміє, яким шляхом країна повинна йти на протязі найближчих 25-30 років, тоді можна буде визначатися, які саме фахівці потрібні, і що вони повинні вміти. Потрібно змінити ставлення до освіти як до другорядної сфері діяльності і залучити до роботи в школах талановитих і небайдужих людей з відповідною оплатою їх дійсно нелегкої праці.

Список використаних джерел

1. Корсак К. В. Характерные тенденции развития зарубежной высшего образования (системные процессы). *Мировое высшее образование*. Москва, 1997. С. 18–45.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. *Освіта*. 24-31 жовтня 2001 р. С. 2.
3. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 360 с.
4. Курдюмова И. М. Модернизация общего образования за рубежом. Москва, 2006. С. 27–69.
5. Освіта в Україні: слов. термінів нормат.-прав. актів / ред.: Є. І. Бородін. Донецьк: Герда, 2003. 450 с.
6. Довгий С. О. Наука та освіта в Україні: сучасні проблеми і можливі шляхи їх вирішення. *Наука та наукознавство*. 2001. № 2. С. 104–109.
7. Університетська освіта України ХХІ століття: проблеми, перспективи, тенденції розвитку: міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 груд. 2000 р.): тези доп. Харків, 2000. 275 с.
8. Галаган А. И., Прянишникова О. Д. Финансирование образования в развитых зарубежных странах. Москва, 2003. С. 42-46.
9. Ministère de l'Éducation Nationale et de la Jeunesse. URL: <http://www.education.gouv.fr> (data of accessed 14.10.2018)